

ADVIES INZAKE VOB CONTRIBUTIESTELSEL EN VOORSTEL STEMVERHOUDINGEN

Ad hoc Commissie Contributiestelsel

Den Haag, 10 september 2010

1. Inleiding

De ad hoc Commissie Contributiestelsel presenteert hierbij zijn advies aan het bestuur van de vereniging inzake over een nieuw contributiestelsel voor de gefuseerde vereniging VOB / WOB, de invoering ervan en daaraan gekoppeld de gewenste stemverhouding binnen de vereniging ten behoeve van de besluitvorming in de algemene ledenvergadering.

De commissie kiest ervoor om twee opties aan het bestuur te presenteren – omdat voor beide het nodige te zeggen valt – maar ook een voorkeur uit te spreken.

2. Samenstelling Commissie

De Commissie is door het bureau van de vereniging aangezocht en door het bestuur benoemd.

De Commissie bestaat uit: Mireille Pondman (BISC, Utrecht), Carin Klompen (Stadsbibliotheek, Centre Céramique, Maastricht), Gerard Reussink (Bibliotheek Rotterdam) en Ton Mengerink (Bibliotheek Oost-Achterhoek, Winterswijk). Adviseurs: Paul Busker (WOB), Ap de Vries (VOB) en Rob Logtenberg RA (financieel adviseur). Ambtelijk secretaris: Inge van Asperen (VOB bureau).

De Commissie heeft uit haar midden Carin Klompen tot voorzitter gekozen.

3. Opdracht

De Commissie heeft de door het bestuur geformuleerde opdracht - met daarin vervat de door de leden positief beoordeelde uitgangspunten voor een nieuw contributiestelsel – niet zondermeer willen accepteren.

De Commissie overwoog daarbij dat een nieuw contributiestelsel ontwerpen alleen kan als er wenselijk ook advies uitgebracht kan worden over het gehele verdienmodel van de vereniging (businessplan) en dat er in elk geval ook een uitspraak gedaan moet kunnen worden over de wenselijkheid van de CPNB deelname en zo ja of de bijdrage daarvoor dan via het contributiestelsel geïnd moet worden. Deze CPNB bijdrage – die per 2011 voor 50% en per 2012 voor 100% door de leden opgebracht zal moeten worden - is immers een van redenen om tot een nieuw contributiestelsel te willen komen. De VOB is per convenant tot en met 2012 gehouden aan de CPNB deelname. Per 2013 is de vereniging vrij om een nieuw of geen convenant met Stichting CPNB te sluiten. Daar zal in 2011 een afzonderlijk besluit over dienen te worden genomen, dat thans via de Commissie Marketing in voorbereiding is genomen (kosten–baten analyse).

Om deze reden heeft de Commissie het bestuur gevraagd de opdracht zo te wijzigen dat het advies van de Commissie slechts een tijdspanne van twee jaar betreft en dat zij ook over de inning van de CPNB bijdrage kan adviseren. Daar is akkoord op gegeven.

Deze gewijzigde opdrachtformulering is als bijlage bijgevoegd.

4. Werkwijze

De Commissie is twee keer bijeen geweest, in aanwezigheid van de adviseurs en heeft veelvuldig per email onderling informatie en opinies gewisseld.

Alhoewel de commissieleden zijn aangezocht op persoonlijke titel zijnde afkomstig uit bepaalde geledingen van de branche – en dus geen geledingen vertegenwoordigen – hebben enkele commissieleden aangegeven hun opinies / bijdragen mede te baseren op terugkoppeling / advies van collega-instellingen uit eenzelfde geleding. De Commissie acht deze werkwijze juist, gezien de opdrachtformulering: waar wordt gesproken over “een contributiestelsel dat op voldoende draagvlak binnen de vereniging kan rekenen”. Het commissielid vanuit de hoek van de provinciale serviceorganisaties heeft zich – vanwege afwezigheid bij de eerste bijeenkomst – laten vervangen door iemand van een collega-organisatie elders uit het land.

De Commissie heeft diverse opdrachten versterkt aan de financieel adviseur voor het doen van doorrekeningen van diverse varianten voor een contributiestelsel. Deze varianten zijn beoordeeld en leiden tot dit advies. De variant die het best past bij de aan de Commissie meegegeven en door de Commissie aangescherpte uitgangspunten – Variant 4 – is als bijlage bij dit advies gevoegd.

5. Adviezen m.b.t. de financiële armslag van de vereniging en de financiering van de CPNB bijdrage

Advies 1:

Aan contributies dient de vereniging 1.8 miljoen euro per jaar te verwerven

Overwegingen:

De Commissie is van oordeel dat de vereniging voldoende financiële slagkracht moet hebben om de gezamenlijk geformuleerde ambities en doelstellingen waar te kunnen maken. Welk financieel perspectief daarbij hoort en hoe dat gerealiseerd kan worden, zal de komende twee jaar moeten uitwijzen. Vanwege de ontvlechting en de fusie ontbreken immers de benodigde ervarings-gegevens. De Commissie onderstreept het belang van een stijging van de contributie aangezien de Commissie groot belang hecht aan een sterke branchevereniging die samenbindt en gezamenlijke belangen positioneert en waar nodig een vuist kan maken naar de betrokken overheden en anderen. Stijging van de contributie is hiertoe onvermijdelijk.

De Commissie gaat er van uit dat voor de komende twee jaar ten minste 1.8 miljoen euro aan inkomsten via contributies gerealiseerd zal moeten worden. Gezien het samengevoegde ledenbestand van VOB en WOB is het reëel te veronderstellen dat dit gerealiseerd zal moeten worden met de huidige leden. Het bedrag van 1.8 miljoen euro is beschikbaar voor verenigingsactiviteiten, mits de CPNB bijdrage anders gefinancierd kan worden; zo niet dan zal deze bijdrage uit de reguliere contributie-inkomsten gefinancierd moeten worden. Zie het volgende advies.

Advies .2:

De CPNB bijdrage over 2011 en 2012 (e.v.) financieren uit sponsoring of andere bijdragen van derden

Overwegingen:

De Commissie is van mening dat de CPNB bijdrage niet uit de reguliere contributie-inkomsten betaald zou moeten worden, maar zo mogelijk via financiering anderszins. Daarbij zijn 2 opties genoemd: sponsoring of een bijdrage vanuit de Provinciale Service Organisaties (PSO's). Inzake deze tweede optie is een bedrag genoemd van 200 duizend euro. Hiermee zou grotendeels de VOB bijdrage over 2011 gefinancierd kunnen worden (OCW betaalt immers dan ook nog eenzelfde bedrag, zijnde 50% van het totaal) en voor 50% de VOB bijdrage over 2012. Via extra inspanningen gericht op sponsoring door derden zou dan in 2012 het resterend benodigd bedrag gevonden moeten worden. Realiseert de vereniging deze extra bedragen t.b.v. de CPNB bijdrage niet, dan zouden ze betaald moeten worden uit de via de verhoogde contributie-inkomsten gefinancierde verenigingsbegroting voor deze jaren.

Het commissielid uit de hoek van de PSO's heeft toegezegd een uiterste inspanning te verrichten om de PSO's te bewegen gezamenlijk het voor 2011 benodigde bedrag voor de CPNB bijdrage en 50% van het in 2012 benodigde bedrag te realiseren.

6. Adviezen m.b.t. reikwijdte van het advies: wanneer een nieuw contributiestelsel?

Advies 3.a:

Kies voor een periode van 2 jaar om tot een definitief besluit over en invoering van een nieuw contributiestelsel te komen

Overwegingen:

De tijd is nog niet rijp om een nieuw contributiestelsel in te voeren. De crisis laat zich voelen en de nieuwe VOB moet zich nog 'zetten' en diensten voor de leden ontwikkelen. Er is meer tijd nodig voor doordinking van het contributiestelsel, het verwerven van draagvlak en het laten betijen van de emoties waarmee dit dossier omgeven is. Dat betekent voor de komende 2 jaar de huidige contributiestelsels in combinatie met elkaar invoeren of een nieuw stelsel als groeimodel invoeren en dat na 2 jaar grondig evalueren en zondig aanpassen.

Daarbij zijn twee opties mogelijk:

Optie 1:

Handhaven huidige beide systemen en daarna een nieuw systeem definitief invoeren.

Voor de komende 2 jaar beide systemen handhaven en een generieke contributieverhoging doorvoeren die het mogelijk maakt om de financiële armslag van de vereniging te vergroten en de overeengekomen bijdrage aan de CPNB te voldoen (€ 210.000 in 2011 en € 415.000 in 2012) indien deze niet gedekt kan worden uit sponsoring (zie paragraaf 7). De tussenliggende periode benutten om de begroting van de VOB nog meer in de vingers te krijgen en draagvlak te verwerven voor een nieuw contributiestelsel waarvan de uitgangspunten in de komende paragrafen verder zijn uitgewerkt.

Overwegingen:

Focus de komende twee jaar op het opbouwen van de nieuwe ontvlechte en gefuseerde VOB en het zichtbaar maken van de diensten en meerwaarde van de vereniging. Werk daarbij parallel maar op de achtergrond aan een nieuw contributiestelsel, waarvan de kaders in dit advies worden geschetst.

Optie 2:

Nu een nieuw systeem invoeren en na twee jaar evalueren en waar nodig aanpassen.

Per 1 januari 2011 invoeren van een nieuw contributiestelsel die het mogelijk maakt om de financiële armslag van de vereniging te vergroten en de overeengekomen bijdrage aan de CPNB te voldoen (€ 210.000 in 2011 en € 415.000 in 2012) indien deze niet gedekt kan worden uit sponsoring (zie paragraaf 5). Na twee jaar het nieuwe stelsel evalueren en eventueel aanpassen, met medeneming van de dan bekende ervaringen m.b.t. de begroting van de vereniging.

Overwegingen:

De kaders en uitgangspunten voor een nieuw contributiestelsel zijn nu reeds bij diverse gelegenheden door de leden vastgesteld. Ze blijken te kunnen werken binnen een gewenst contributiestelsel (zie bijlage met doorrekening) indien er sprake is van een ruimhartig overgangsregime. De effecten van de economische crisis zullen ook over 2 jaar nog aanwezig zijn en krachtenbundeling is juist nu nodig. Over twee jaar krijgen we weer dezelfde discussies en emoties. Nu doorpakken en door de zure appel heen bijten geeft op termijn rust en komt de ontwikkeling van de vereniging en haar activiteiten / diensten ten goede.

Advies 3.b: voorkeur van de Commissie

Handhaaf voor de komende twee jaar de beide huidige contributiesystematieken en pas die gecombineerd toe en pas tevens een generieke contributieverhoging toe om de beoogde contributiebedragen te realiseren (€ 1.850.000 in 2011 en € 2.029.000 in 2012)

Overwegingen:

Invoering van een volledig nieuw contributiestelsel voor de nieuwe VOB (bestaande uit de Vereniging van Openbare Bibliotheken en de werkgeversvereniging Openbare Bibliotheken) veronderstelt een afgeronde fusie. Op dit moment (september 2010) is er nog onvoldoende zicht op de integratie van beide verenigingen, hun bureaus, dienstenpakketten én begrotingen. Uitgaande van samenvoeging van de bestaande begrotingen kan slechts worden geconstateerd dat de organisatie van de fusievereniging betaald zal kunnen worden en lopende werkzaamheden op het gebied van verenigingscommissies en werkgeverszaken kunnen worden gecontinueerd. De Commissie constateert dat dit onvoldoende is om een krachtige branchevereniging op poten te zetten en te houden. Zij verwacht dat minimaal een bedrag van 200 duizend euro extra op jaarbasis nodig zal zijn (zie ook paragraaf 5).

In verband met de opsplitsing van de oude VOB zijn verplichtingen m.b.t. de financiering van de CPNB nu bij de VOB komen te liggen, in elk geval nog voor de jaren 2011 en 2012. Heroverweging van deze bijdrage is pas mogelijk vanaf het jaar 2013.

Dit overziende verwacht de Commissie dat pas voor 2013 een stabiele situatie m.b.t. de financiën van de vereniging c.q. de verenigingsbegroting bereikt zal zijn. Een nieuw contributiestelsel moet een geldigheid voor een langere termijn hebben en bovendien moeten de financiële gevolgen van een stelselwijziging op een acceptabele manier door de leden kunnen worden genomen. Aangezien de financiële situatie van de vereniging per 2013 nog onvoldoende bekend is en de berekeningen van de diverse varianten van een contributiestelsel opleveren dat er een aantal leden geconfronteerd zal worden met grote contributiestijgingen acht de Commissie het niet aanbevelenswaardig om de beoogde wijziging van het contributiestelsel nu door te voeren en er over 2 jaar mogelijk weer een forse correctie op te moeten uitvoeren.

De Commissie adviseert dan ook door te gaan met de voorbereidingen van een nieuwe, geïntegreerde meerjarenbegroting voor de nieuwe VOB, de voorbereiding van besluitvorming over de CPNB bijdrage per 2013 (en daartoe zo mogelijk een oplossing via bijdragen/sponsoring van derden te verwerven) en in dat licht door te gaan met de voorbereiding van een nieuw contributiestelsel dat per 2012 ingevoerd kan worden.

7. Advies m.b.t. het nieuw te ontwikkelen contributiestelsel

Het bestuur en de leden besloten eerder dat een nieuw contributiestelsel in elk geval de volgende elementen / uitgangspunten bevat:

- * Vaste voet.
- * Bedrag per inwoner.
- * Bedrag per fte, waarbij dit bedrag voor publiekrechtelijke leden (die de CAO OB niet toepassen, 50% is van het bedrag voor die leden die de CAO wel toepassen).

De Commissie is van mening dat een vaste voet een bedrag per inwoner moet kunnen variëren naar gelang het soort leden en hecht belang aan toevoeging van de volgende elementen / uitgangspunten:

- * Het stelsel moet duidelijk, transparant, rechtvaardig, stabiel en realistisch zijn.
- * De PSO's betalen gezamenlijk een bedrag dat is afgeleid van hun getotaliseerde provinciale subsidies en dat in verhouding staat tot het gezamenlijke bedrag aan gemeentelijke subsidies dat de bibliotheken ontvangen. Dit leidt tot een verhouding van: 1:10.
- * In het nieuwe stelsel hoeft er niemand op "vooruit te gaan".
- * In het nieuwe stelsel zit een generieke stijging van de contributie-inkomsten van 15% verdisconteerd (zie advies 1).

- * De stijging van de contributie bij invoering van een nieuw stelsel mag niet hoger zijn dan 20% t.o.v. de oude situatie. Leden die met een hogere stijging worden geconfronteerd (bijv. omdat ze nu ook aan de werkgeverszaken gaan meebetalen) vallen onder een ingroeimodel / overgangsregime.

Doorrekening voor de jaren 2011 en 2012 van diverse varianten leidt tot de volgende best passende variant (zie bijlage) en kan als uitgangspunt dienen voor de verdere vervolmaking van een nieuw contributiestelsel per 2012:

	Bibliotheken	PSO's**	Bijzondere leden
Contributiestelsel			
vaste voet	€ 0	€ 7500	€ 2000
bedrag per inwoner in het werkgebied	€ 0,075*	€ 0,0025	€ 0 /nvt
bedrag per fte privaatrecht. bibl./inst.	€ 100	€ 100	€ 100
bedrag per fte. publiekrecht. bibl./inst.	€ 50*	-	€ 50
TOTAAL 2011***	€ 1.643.184	€ 180.855	€ 80.280
TOTAAL 2012***	€ 1.798.471	€ 221.832	€ 80.280

* op deze bedragen kan voor 2 jaar een aflopende korting toegepast in het kader van de gefaseerde invoering / ingroeimodel (zie bijlage);

** een variant kan zijn dat de PSO's in onderling overleg een verdeling van hun gezamenlijke contributie aan de VOB ontwikkelen waarbij afwijkende uitgangspunten worden gehanteerd; basisprincipe blijft dat de berekening eenvoudig en transparant is en dat de afzonderlijke PSO's individueel lid van de vereniging zijn;

*** prijspeil 2010.

Advies 4:

Een nieuw contributiestelsel bevat de volgende elementen / uitgangspunten:

- A) Een vaste voet, die kan worden gedifferentieerd per soort lid.
- B) Een bedrag per inwoner, dat kan worden gedifferentieerd per soort lid.
- C) Een bedrag per fte, waarbij dit bedrag voor publiekrechtelijke leden (die de CAO OB niet toepassen, hoogstens 50% is van het bedrag voor die leden die de CAO wel toepassen).
- D) Het stelsel moet duidelijk, transparant, rechtvaardig, stabiel en realistisch zijn.
- E) De PSO's betalen gezamenlijk een totaalbedrag dat is afgeleid van hun getotaliseerde provinciale subsidies en dat in verhouding staat tot het gezamenlijke bedrag aan gemeentelijke subsidies dat de bibliotheken ontvangen: 1:10.
- F) In het nieuwe stelsel hoeft er niemand op "vooruit te gaan".
- H) De stijging van de contributie als gevolg van een nieuw contributiestelsel mag niet hoger zijn dan 20% t.o.v. de oude situatie.

8. Advies m.b.t. de invoering van een nieuw te ontwikkelen contributiestelsel

Advies 5:

Een ingroeimodel met overgangsregeling is nodig voor die leden die met een contributiestijging van meer dan 20% worden geconfronteerd in een nieuw contributiestelsel

Overwegingen:

De Commissie vindt het alleszins redelijk dat leden die met een hogere stijging dan 20% worden geconfronteerd (bijv. omdat ze ook aan de werkgeverszaken gaan meebetalen) vallen onder een ingroeimodel / overgangsregime van twee jaar. In dit ingroeimodel kan nog sprake zijn van aftopping van het bedrag per inwoner boven 250.000 inwoners. Na twee jaar is deze aftopping verdwenen.

9. Advies m.b.t. de stemverhoudingen voor de ALV besluitvorming

Advies 6:

- A) Per lid één stem (“one man, one vote”).
- B) Gewogen stemming, indien gewenst, op die gevraagde besluiten waar sprake is van
  - * wijziging van de statuten of opheffing van de vereniging,
  - * wanneer de leden door een besluit van de ALV financieel gebonden worden aan afspraken met derden (bijvoorbeeld de CAO en het te heffen bedrag voor het omslagstelsel digitale content).
- C) Ingeval van gewogen stemming: elk lid krijgt per volle € 1000 euro betaalde contributiebijdrage 1 stempunt.